

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1732. usque ad annum 1734

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1785

VD18 90119339

§. 65. Diversæ velitationes inter Prædicantes Lutheranos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67683](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67683)

Sæc. XVIII.

A. C. 1733.

tum. Ad idem ergo tribunal, et
demque Judicem cum ambæ partes
caussa, quæ sicut veritas ab errore
screpat, provocant, vel ergo pro neutra
vel pro utriusque parte erit sententia
proin vel utraque pars causa
& a fidei veritate deviabit, vel
simul vera & falsa esse poterit.
quirendus ergo alius erit Judex
libilis, quem neutra pars in sua
clesia reperiet unquam.

§. LXV.

*Diversæ velitationes inter Lutheranos
Prædicantes.*

Enimvero non uno, eoque sat fatis
experimento Lutherani Prædicantes
ab ipso suæ reformationis exordio
docti fuere, nullam in eorum Ecclesia
esse certitudinem, quo sensu com-
versi S. Scripturæ textus sint accipien-
dum, incerta, dubia, controversa, &
æquantia sine alio præter Scripturam
Judice remanere omnia, remque
ad eam devenisse necessitatem, ut
eludendum durissimum hunc diffi-
catis scopulum asserere cogantur, præ-
ter fidem in Deum, & Christum
mediatorem nullum alium suæ Religionis
fundamentalem dari articulum, quan-
vis nec in hoc numero convenienter

nes: Quantas, quæso, quamque acer- Sæc. XVIII.
 bas in hanc usque diem contentiones, A. C. 1733.
 & diversa opinantium judicia suscita-
 vit articulus de absolutione, confessio-
 ne, communionem &c? Jam Anno 1697.
 præter Spenerum Joannes Caspar Schad
 Præco Berolini adversus Confessionem
 & absolutionem vehementer decla-
 mabat, ac edito libro, cui titulus:
Praxis confessionis & Cœnæ, consuetam,
 confessionem & absolutionem rejecit,
 ac Sedem confessionalem appellavit Se-
 dem Sathanæ, infernalem lacunam &c.
 Adversus hunc Deutsehmannus Wit-
 tenbergensis Præco sequenti anno in-
 surrexit, propugnare conatus, quod
 privata confessio in potissimis Luthera-
 norum Ecclesiis recepta ex ipso Para-
 diso suam repetat originem, proin Di-
 vinæ institutionis sit, & tamen alterius
 sententiæ vindices nullatenus ex S. Li-
 teris convinci poterant, sed necessa-
 rium erat confugere ad consuetum de-
 cidendi modum, scilicet illos, qui au-
 ctoritate, ac numero, & potentia mi-
 nus valent, a Prædicantis officio a-
 movendo. Quid ergo mirum, quod
 in tanta incertitudine identidem novæ
 exortæ fuerint controversiæ ac diffi-
 dia? Ita anno supra millesimum septin-
 gentesimo Bernardus Petrus Karl Os-
 nabrugensis Præco privatam confes-
 sionem

Sæc. XVIII. nem tantopere abominabatur, ut
A. C. 1733. modo confessiones excipere reuocauit
 sed etiam in quadam scheda typis
 pressa rationes, ob quas confessio
 abhorreret, exponeret, eo fine, ut
 qui sua peccata confessuri accederent
 perlectis hisce rationibus a confessione
 proposito absterrentur. Utrinque
 lamis acriter diuque certatum, ni-
 men decisum, Præco autem sua
 amotus est, quin ejus sententiæ veritas
 clarius certiusque ab aliis, quam
 posita per S. Literas fuisset dem-
 strata. Tertio post anno quam-
 rimi palam confessionem & absolu-
 tionem inter illicitos ritus rejiciebat
 quos tamen non Scriptura, sed Ec-
 clesiam nouerantur editum compescuit.
 dem anno Sigismundus Bernipolus
 Præco in suo libro palam propugnauit
 renatis & in Dei gratia constitutis
 necessariam non esse confessionem ad
 catorum remissionem, privatam
 absolutionem in S. Literis non esse
 datam: Longius quoque & Kellner
 Prædicantes afferebant, confessionem
 & absolutionem a Deo non esse in-
 tam, sed nil aliud esse, quam Ecclesie
 disciplinam, & rectum confessio-
 usum ab abusuum multitudine ter-
 penitus absorberi, consuetum con-
 tendi ritum esse meram consuetudinem
 nugam

nugas, & ludricum jocum, ab initio reformationis ideo investum, quia ex doctrina de sola cordis puritate, & morum honestate Prædicantes nullum lucrum ac quæstum reportarunt: Wernherus Wittenbergensis in suis *principiis juris Eccl. Protestantium* docet, confessionis abrogationem esse mere adia-phoram: Willenbergus vero privatam confessionem vocat auricularem, & mere humanum ritum: Hauberus Superintendens & Schaumbergensis Confessarius Aulicus, & Dani Prædicantes confessionem abrogare nitebantur, quibus sese Geuderus aliique opponebant, & confessionis præstantiam adeo extollebant, ut ab aliis erroris insimularentur. Et tamen tam hi quam illi ad solam Scripturam ceu Judicem provocabant, ab ea autem decisivam, ut vocant, sententiam adhucdum expectant, semperque expectabunt.

Anno autem hujus sæculi trigesimo & quidem occasione Jubilæi Augustanæ Confessionis quidam Saxonicus Superintendens novo confessionis invento auctoritatem conciliare nitebatur, habita solemnè disputatione, in qua de salutari desperatione differens propugnabat, in vera poenitentia cum desperatione luctandum esse, poenitentiam esse debere tormentuosam sum-

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

Sæc. XVIII. misque cum angoribus conscientia

A. C. 1733. animi anxietatibus diu conjuncta

tandemque perrumpentem, vulgo *Sampf, Durchbruch*; desperandum homini pœnitenti de externis gra mediis, de Christiana Religione, cultu, absolute & oratione, te dam esse conditionatam absolute &c. Proh quanta monstra! & tam qui ea progerminarunt, illa in Sa teris fundata jactitabant. Celeb adhuc erat controversia hanc in hoc anno enata inter quemdam P dicantem Hafniensem & Eilertum gerupum Nidrosiensem Pseudo- scopum. Occasionem hujus coti tionis præbuit præfatus Præco, ad hunc Præsulem die octava Aug has dedit literas.

„Nullum dari candidum Euan
„Ministrum puto, cui non comper
„est, absolutionem (etiam conditio
„nalem, quæ tamen Rituali nat
„Ecclesiastico plane contraria est
„verbo divino uti & praxi prim
„Ecclesiæ parum habere fundame
„temporibus vero obscuris esse int
„ductam. Et quin sit equuleus
„scientiæ, cordati Ministri ludib
„apud prudentes sæculi, pura
„ceremonia apud filios Dei illum
„tos, munimentum peccati & cat

„lum regni Sathanæ apud ignaros, & Sæc. XVIII.
 „incuriosos, minime dubitandum est: A. C. 1733.
 „Credo neminem hac de re fovere du-
 „bium. De sella vero confessionaria
 „aliter sentiendum est, hujus abroga-
 „tionem atque accessum cuique libe-
 „rum ad sacram cænam absque hoc
 „propugnaculo prohibeat Deus? Quod
 „etiam N. N. declaravit, se nempe mi-
 „nime in eo esse, ut sella confessiona-
 „ria ex Ecclesia eliminetur, multo
 „potius vero se postulare, quod sacra
 „cæna sine colloquio (conference) in-
 „ter Ministrum & accessurum nun-
 „quam abrogari debeat. Modum vero,
 „quo N. N. rem aggressus est, ipse dam-
 „no, imo ipse concessi, eum juste &
 „necessario privari officio debere, ut
 „impediamus, quam diu possumus,
 „quo minus majores in Ecclesia turbæ
 „exoriantur, & ut ejus nævi, quam-
 „diu est possibile, obtegantur. Nec
 „illud N. N. voluit. Sincerum tuum
 „judicium de absolutione loco Christi
 „in nomine Trinitatis, qualis jam usur-
 „patur, & num ne cum secundo De-
 „calogi præcepto pugnat? vehementer
 „desidero. Absolutionem illam Ec-
 „clesiæ Dei magis nocivam quam pro-
 „ficuam arbitror; eamque in melius
 „commode mutari posse optarem.

Ad

Sæc. XVIII.

A. C. 1733.

Ad has literas Hagerupus die
 „cima quinta sequens dedit respon
 „Heri advenit epistola tua, cujus
 „cipuum argumentum est de priv
 „abſolutione, de qua meam requ
 „ſententiam, quam hiſce ſequenti
 „habeto. 1. Sentio abſolutionem
 „vatum eſſe rem ſeriam in verbo d
 „& promiſſionibus fundatam.
 „Chriſtus dedit miniſterio poteſtate
 „remittendi peccata, ſive annuntia
 „remiſſionem peccatorum Joh. 10. S
 „me miſit Pater &c. Sed Pater mi
 „me, ad evangelizandum pauperib
 „ſanandum contritos, prædicand
 „remiſſionem &c. Eſai. 61. Luc
 „2. Potestas abſolvendi ſive exerc
 „publice & generaliter, ſive priv
 „& individualiter, eſt eadem
 „nitas inſtituta poteſtas. Promi
 „Evangelii non tantum efficaci
 „quando in genere annuntiatu
 „generalis prædicatione apprehend
 „ſed & quando paſtoralis eſt, &
 „vatum individuis annuntiatu
 „vata abſolutio remittit peccata
 „aliter quàm quod privatim & ſing
 „voce Evangelii annuntiet remiſſion
 „Quæ annuntiatio ſive ſingularis,
 „cialis ſive privata vocetur, effici
 „eſt ad remiſſionem, quia eſt Mini
 „rium Spiritus, per quod Deus rem

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

„tit peccata : Idem Evangelium est &
 „ eadem efficacia, sive in genere multis
 „ sive privatim uni vel paucis annun-
 „ tietur & propter fidei infirmitates ad
 „ pleniorē & firmiorem consolationem
 „ Deus vult promissiones gratiæ non
 „ tantum in genere proponi, sed pri-
 „ vatim etiam ad singulos petentes ap-
 „ plicari per annuntiationem, exemplo
 „ Christi Matth. 9. Luc. 8. mandato
 „ Christi Luc. 24. ita sententia Christi
 „ Joh. 20. de remittendis peccatis sive
 „ intelligatur de publica & generali, sive
 „ de privata absolutione. Vere instituit &
 „ statuit, quod Ministerium habeat po-
 „ testatem remittendi peccata voce, &
 „ annuntiatione Evangelii. 3. Quod
 „ dicatur: Absolvo te Christi loco in
 „ nomine &c. Sentio, hanc formu-
 „ lam esse Scripturæ convenientem,
 „ nam 2. Cor. 5. dedit Deus nobis Mi-
 „ nisterium reconciliationis. Quomodo?
 „ quia posuit in nobis verbum reconci-
 „ liationis. Nos pro Christo *ὕπερ χριστοῦ*
 „ loco Christi, legati sumus tanquam
 „ Deo exhortante per nos. Sicut ergo
 „ Ministri sunt *σύνεργοι* Dei in cæteris
 „ officii partibus, ita & hic, nec dene-
 „ ganda est ministerio, quam asserente
 „ verbo Dei, habet, dignitas & aucto-
 „ ritas: Nos loco Christi absolvimus &
 „ Christus per nos absolvit. 4. Forma
 „ ab-

Sæc. XVIII „absolvendi debet esse absoluta
A. C. 1733. „conditionata, quia est Evangelica
 „nam licet necesse sit in illis, qui
 „tunt absolutionem, adesse debere
 „tritionem & bonum propositum,
 „cacia tamen & consolatio absolu-
 „nis non nititur nostra vel contri-
 „vel proposito. Annuntiatur res
 „non secundum nostras vel qualitas
 „vel actiones, sed gratis propter Chri-
 „stum. Nec fides in absolutione exi-
 „ducenda est, ut pro quantitate
 „qualitate contritionis suæ statuat
 „remissione: Requiritur conditio
 „nitentiae ab his, qui petunt abso-
 „tionem, & sine qua non prodet
 „solutio, sed conditionalis non de-
 „esse absolutio, ut sit Evangelica,
 „legalis. Quemadmodum baptismi
 „forma non potest esse conditionata
 „sed absoluta, Evangelica vi in-
 „tionis, sic & forma absolvendi.
 „sonat absolutio conditionalis ut
 „Nolo absolvi sub conditione meo-
 „actuum, quos an in debito gradu
 „beam, certus esse nequeo, & sic
 „per incertus de remissione. Notus
 „Novatianorum error de dubitanti
 „absolutione. 5. Impositio manus
 „sella confessionaria, statum tempo-
 „quilibet communicaturus accedet
 „procumbens vel assidens vel stans
 „

„ hęc omnia pertinent ad ritum Ec- Sæc. XVIII.
 „ clesiasticum, de externis ejusmodi A. C. 1733.
 „ gestibus & ritibus nullum extat man-
 „ datum, nulla promissio: Probe distin-
 „ guantur ritus privatę absolutionis
 „ ab ipsa absolutione, qui ritus proinde
 „ non sunt absolutę necessitatis, sed in
 „ recto usu varias præstant utilitates &
 „ ad disciplinam pertinent Ecclesiasti-
 „ cam, ideo nequaquam sunt tradu-
 „ cendi, nec temere negligendi vel ab-
 „ rogandi, sed in timore Dei usurpandi.
 „ 6. Res est longe gravissima, quę di-
 „ sputatur: Quid sit absolutio? quę
 „ sit ejus efficacia? quę consolatio?
 „ quo fundamento nitatur efficacia &
 „ consolatio absolutionis? Et causas
 „ noverunt gravissimas pii Patres, qui
 „ ordinarunt in nostris Ecclesiis reti-
 „ nendam privatam confessionem & ab-
 „ solutionem, speciali absolutione ter-
 „ ritis conscientis consulebant, quot-
 „ quot tenera & pavida conscientia la-
 „ borant, non possunt firma fide statuere
 „ ad se pertinere promissiones Evange-
 „ licas, indigent impositione manuum &
 „ individuali applicatione, ut non du-
 „ bitent, & fides illorum usu absolu-
 „ tionis confirmetur. Denique si tollas
 „ absolutionem privatam, dic sodes,
 „ quodnam in Ecclesia nostra restat
 „ testimonium hujus articuli, quod po-
 „ testas

Sæc. XVIII. „ testas remittendi sit penes m
 A. C. 1733. „ rium? quodnam exercitium cat
 „ Denique quantum commodi et
 „ ritu ad informandos rudiores
 „ plorandos communicantes, si
 „ iste rite perficeretur? Verba Co
 „ sionis Augustanæ nota sunt Art
 „ & Catechismi minoris; graviter
 „ nunciat Lutherus in Art. Smalc
 „ Art. VIII. Nequaquam in Ecc
 „ abolenda confessio & absolutio p
 „ propter teneras & pavidas con
 „ tias, & propter juventutem indo
 „ tam & petulantem. Serio loq
 „ idem alibi: Si mille & iterum
 „ mundi essent, malim omnia amitt
 „ quam minimam hujus ritus part
 „ lam aboleri permittere: Amant
 „ Melanchtonis vox: Amate m
 „ illum privatæ absolutionis, m
 „ mos ille aboleretur, qualis esse
 „ clesia? etiam ille mos testimo
 „ est, quod in Ecclesia sit remissio
 „ catorum. Plura, quæ adduc
 „ habeo, sed hac vice non vacat
 „ ficit hoc ad declarandam meam
 „ hac quæstione sententiam. Sc
 „ dici, sic doceo, sic docebo, v
 „ potius amissurus, quam vel
 „ mam hujus moris particulam ab
 „ permissurus. Ex his facile con
 „ quam peregrina, quam heterodam

„terribilis mihi videbatur tua dictio, Sæc. XVIII.
 „qua tanquam perorata lite, damnas A. C. 1733
 „ipsam privatam absolutionem ejusque
 „ritus, qua tot inhonestis prædicatis
 „non abusum rei, sed rem ipsam dila-
 „ceras, ut equuleum, ludibrium, Sa-
 „tanæ castellum, munimentum pec-
 „cati & tandem puram putam cere-
 „moniam appellites. Dolui mi Fra-
 „ter, & vehementer dolui, dum ista
 „legeram: Non est vox digna Episcopo
 „Evangelico, offendit omnes Evan-
 „gelicæ veritatis Amantes, & sane
 „discedit a vero, ignota non fuit præ-
 „ceptoribus nostris, sed repudiata &
 „refutata est, ut & nos eandem repu-
 „diare & refutare debeamus. Maneat
 „ipsa absolutio privata sancta, pia,
 „laudis & consolationis plenissima; ta-
 „xentur abusus & corrigantur. Si eo-
 „usque progredi velles, ut diceres, so-
 „lum abusum privatæ absolutionis a-
 „pud nos superesse & verum sanctissimi
 „instituti usum periisse, tolerandus
 „esses, licet & ista locutione in Eccle-
 „siam nostram injurius. Ego aliter
 „expertus sum & sciens novi, tam ve-
 „rum absolutionis usum hic exerceri,
 „quam tristissimos abusus hic & ubi-
 „que deprehendi. Sum ex illis unus,
 „cui multimodas anxietates peperit
 „sella confessionaria, sed eadem mihi
 „Hist. Eccles. Tom. LXXIV. Z „mul-

Sæc. XVIII. „ multifariam dedit lætitiã, pro
 A. C. 1733. „ mihi perdilecta est, eandem
 „ tectam curabo & utinam ab abusu
 „ liberatam ubique cernerem.
 „ singulos abusus & non nescius
 „ qua via corrigi possint. Sed con-
 „ tur in pejus, dum convitiis ipsius
 „ solutionem proscindimus, dum
 „ rogatam volumus, dum variatam
 „ uno modo postulamus. Siccatas
 „ nata sunt Ecclesiæ vulnera? Siccatas
 „ melior Christianismus? Siccatas
 „ stella Sathanæ dejecta? Periculis
 „ mi Frater! profundius considerandum
 „ est hæc res, & cave tibi, ne
 „ causæ Dei ignominia & noxa
 „ ratur. Doleo has voces private
 „ solutioni infames a te prolata
 „ etiam coram Rege, qui sinistra
 „ sitan de toto negotio concepit
 „ tem. Mihi longe alia stat mensura
 „ nia gratiæ media veneror. Dignitas
 „ tem ministerii verbo divino
 „ veneror. Ritus Ecclesiasticos
 „ tis Dei viris constitutos & appro-
 „ veneror. Ne simus adeo superbi
 „ suffeni, ut meliores nos invenire
 „ confidamus. Sed si placet frater
 „ meam admonitionem admittere,
 „ clara tuum Zelum solis abusu
 „ positum, parce ritibus sacratis
 „ nec appella privatam absolutam

Sæc. XVIII.
A. C. 1733:

„vel sacrilegium vel profanationem no-
 „minis divini, tum salva res est & asso-
 „ciabimus consilia de tollendis abusi-
 „bus, si placuerit Deo, nostram ope-
 „ram reddere Ecclesiæ salutarem: Fi-
 „nio tandem cum effato Chemnitii:
 „Qui usum privatæ absolutionis, quæ
 „voce Evangelii per ministrum verbi
 „annuntiatur, ex Ecclesia tollunt, cum
 „iis nostræ Ecclesiæ nil commune ha-
 „bent: „

Insuper ut Hagerupus suam opinio-
 nem magis inculcasset, præsentem ipso
 Daniæ Rege desuper concionem habuit,
 quæ tamen non omnibus ac præcipue
 Nobili cuidam Virgini minus probaba-
 tur; hæc enim præprimis redarguebat;
 quod ipse hanc opinionem e suggestu
 publicè proposuerit, & falsi prophetæ
 tales designarit notas, ex quibus qui-
 libet, qui vel minimum in Ecclesiæ
 ritibus immutari cupiunt, pro falsis
 Prophetis habendi essent; dato enim,
 aiebat ipsa, quod nonnulli Præcones
 (scilicet qui ob privatæ confessionis
 horrorem suum officium abdicarunt)
 hac in re errassent, num propterea
 tanquam hæretici sunt rejiciendi?
 nonne potius e sacris literis mansuetè
 edocendi fuissent, ne, dum illi pro ob-
 stinatis & proprii iudicii tenacibus pro-
 clamantur, ipsemet proclamans audiat

Z z

petz

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

pertinax, de se nimium præsumens
Verbi Divini oraculis sæpe suum
cium præferens: Ceterum nec se
alios velle confessionis usum abrogare
hæc quamvis, nec Dei Verbo præferre
nec in primitiva Ecclesia fuisset ul-
se tamen desiderare, ut prohi-
nes majorem cum suis poenitentibus
agendi libertatem haberent. De
hæc Nobilis Virgo Deum rogabat
hunc Præfulem illustrare velit,
tenus cognoscat, an in sua Com-
puram habuerit intentionem, &
potius passiones suas secutus
Sperat quidem ejus propositiones
pulo non fore nocivas, eoquod
met Rex tanta polleret sapientia
inter verum & falsum, inter re-
usum & abusum discernere queat
nique Hagerupo candide declarat,
nil, nisi in Verbo Dei fundatum, qu-
cunque demum proponatur, cre-
velit &c.

Ad liberiores hanc scemine
hensionem Episcopus respondit, si-
dudum notam esse libertatem, qu-
Auditores ejus conciones censuris
stringere & Ecclesie Lutherane statuta
ac Ecclesiasticas doctrinas impug-
præsumerent, se vero parum curare
an eis placeat vel displiceat, sed de
taxat conscientie sue testimonio

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

tum se esse, quod semper puram & firmam veritatem & quidem ex S. Literis proposuisset, paratum quoque se esse, rationem desuper coram Rege suo reddere; aliunde quemquam hæresis damnare, proflus a se alienum esse, nec ipsam hanc Virginem aut ambos Prædicantes a se nominatos fuisse falsos Prophetas, velle tamen, ut a falsis opinionibus & erroribus sibi caverent.

Ceterum de his ipsis queritur, quod errent, & tamen disciplinæ impatientes sint, etsi bono nullo specimine pro publico & communi utilitate quicquam præstandi habilitatem manifestam reddiderint, seniorum tamen consilia dedignentur, & tanquam inexperti juvenes non considerent, quanta mala ex ipsorum postulatis eventura sint, certum autem esse, eos dum a legibus dependere nolunt, in tentationum laqueos incidere & sine necessitate oves suas non sine scandalo deferere: Circa Confessionem ait Episcopus, eam esse in Dei Verbo fundatam, privatam vero confessionem & absolutionem longe ante Papatum existisse, & in Ecclesia Lutherana in sua puritate conservari, eamque esse quid nobilius, quam meram cæremoniam, adversarios autem non modo, ut absolutionis formula immutaretur, postulare,

Sæc. XVIII.

A. C. 1738.

lare, sed etiam ipsum fundamentum dogma de justificatione & absolute impetere, proinde de Evangelio, de justificatione, & Ministrorum officio spectas fovere doctrinas; tantam libertatem, vi cuius juxta arbitrium suum, non autem secundum scripturam cum pœnitentibus agere possent, nocivam, scandalosam, & merito damnandam:

Denique hic Episcopus hanc sententiam ita alloquitur: *Noli te in rebus ecclesiasticis immiscere, sine potius cum Viris decertare; qui nos præcipue Viri erant, in quorum comparatione fantes sumus, non ergo decet, ut quæ eis statuta fuerint, abrogemus, sed potius exequi studeamus &c.*

Ceterum in hac opinione unitate unitas Ecclesiæ haud sperari potest; in aliquibus enim Regionibus confessio fuit vetita & præcipue in Danimarca Anno 1737. Regio edicto Exorcismi in Baptismo, & confessio in Ecclesia fuit penitus eliminata, relicta tantum privatim confitendi libertate: in aliis vero Regnis confessio tam stricte requisita, ut ejusmodi confessio sacramentalis apud Catholicos, dummodo non deesset absolvendi facultas. Et in trario Anno hujus sæculi trigentesimo

primo ex mandato Regis Boruffiæ & Sæc. XVIII.
 Ernesti Augusti Vinariensis Ducis con- A. C. 1733.
 fessio privata, & communio, indicta
 etiam depositionis pœna, prohibita
 fuit, reclamantibus Nobilibus, qui
 propterea ad Saxonicos Prædicantes
 pro confessione confugerunt, a quibus
 etiam ad privatam confessionem & Com-
 munionem contra Joannis Friderici
 Mencke Prædicantis doctrinam ad-
 missi sunt; inde vero gravis contentio
 inter Brandenburgicos & Saxonicos Præ-
 dicantes exorta est. Postea Joannes
 Georgius Pertsch Helmstadiensis Pro-
 fessor in suo Historico tentamine do-
 cuit, confessionem, prout a Lutheranis
 peragitur, non nisi ad superstitionem
 deservire. In inferiori autem Saxo-
 nia editis libellis demonstratum, con-
 fessionem privatam omni tempore in
 Ecclesia fuisse utilem, necessariam &
 in S. Scriptura fundatam, quæ si ab-
 rogaretur, librorum symbolicorum au-
 thoritas, externa Christianæ vitæ di-
 sciplina, & tota Christiana Respublica
 everteretur, ac insuper Catholicorum
 criminationes firmarentur, & Reli-
 giosæ pacis beneficium amitteretur.
 Præterea Kümnelmanus Vinariensis
 Præco in suo Catechismo præscripsit,
 etiam peccata venialia, v. g. dormire
 in Ecclesia, joculari &c. esse in confes-
 sione

Sæc. XVIII.
A. C. 1733

Vid. t. 72.
pag. 401.

sione exponenda, quemlibet
posse absolutionem impertiri, C
ad omnes Christianos dicente, qu
solveritis &c. eamque ejusdem
boris, acsi a Prædicante daretur
confessione Confratri suo facta
lam non esse necessariam, eoque
libet vetula etiam suæ vicinæ suas
cessitates enarraret, cum Confessio
adeo familiariter esse agendum,
ei quid novi narraretur &c. Alii
potestatem clavium non modo Præ
dicantibus, sed toti Ecclesiæ Luther
abjudicabant, asserentes, hanc po
tatem pertinere ad donum miracu
rum, potissimos ex Prædicantibus
lupos rapaces, nullum autem ex
cordium secreta dignoscere &c. C
tra hos autem Kohlreifus Razeburg
sis Præpositus docuit, potestatem
mittendi peccata jam ab Adam
pore esse derivandam; Biclerus
que Jessensis Superintendens dem
stravit, Exomologesin, de qua in
mitiva Ecclesia Apostolica sermo
currit, fuisse confessionem, & abso
lutionem esse necessariam, etsi poenitentia
a Deo plenam remissionem obtinet.
alius vero Brandenburgensis præco
pœnitentibus nonnisi spirituale solatium
impertitus est sine impositione manuum
quam supervacaneam, temerariam

Sæc. XVIII.
A. C. 1733.

periculosam existimavit, & nomen Sanctissimæ Trinitatis in absolutione adeo facile pronuntiare, horrendum esse docuit: Ernestus vero Schubart Helmstädiensis tradidit, potestatem dimittendi peccata Prædicantibus non esse concessam, absolutionem nil aliud esse, quam declarationem, Moserus quoque & Dargunenses Prædicantes docuere, confessionem homini factam esse quidem utilem, non autem necessariam, absolutionem non esse *collativam seu effectivam*, sed duntaxat *declarativam & applicativam*, eamque mere conditionate dari posse: confessionem, prout hodie fit, nullum in S. Literis fundamentum habere &c. Alii confessionem & Confessionale Lutheranum vocabant sedem Diaboli & Antichristi, Antichristianæ idololatriæ abominationem, Ecclesiasticum telonium, Clericorum fraudem & histrioniam; Lutheranorum absolutionem esse laqueum conscientiæ, ad communionem etiam indignos esse admittendos &c. Porro Christophorus Achilles vocat confessionale sedem Antichristi impiam, magnam fraudem &c. Confessarios autem stultos, Babilonicos Antichristos, pro stibulo sædiores, mendaces, hypocritas, falsos Christianos, lenones &c.

Z 5

Præ

Sæc. XVIII.

A. C. 1733.

Præterea memoratu digna est
 ecclesiastica Constitutio Ulmenfis,
 Anno 1751. inter alia statutum,
 v. g. poenitens suum crimen
 Judice pernegaverit, falsumque
 mentum fecerit, & id Confessario
 fessus fuerit, hic quidem hoc crimen
 manifestare non debeat, poenitentem
 tamen hortetur, ut suum crimen
 dici detegat, vel si quis furtum
 misisse confitetur, confessarius
 adstringat ad restitutionem, vel si
 confitetur, se scelus in Reipublice
 proximi damnum committere voluit
 ad evitandum damnum Confessarius
 quidem crimen, non tamen per se
 manifestet &c. His nullas addo
 flexiones, utpote Catholico Legi
 ultro occurrentes.

§. LXVI.

Clementis XII. Constitutiones.

Hoc item anno Clemens XII. Pape
 fex Maximus ad conservandam
 Ecclesiasticæ ac Monasticæ disciplinæ
 vigorem plures edidit Constitutiones
 & quidem die decima octava Januarii
 ad mentem Clementis X. Prædecessoris
 sui omnibus & singulis Congregationibus
 de Somascha Clericis ambitum seu
 cursum ad quascunque Personas vel Ecclesias